

EĞİTİM FELSEFESİ

Eğitim devletin görevidir ve her birey devlet için eğitilir.

Platon

Prof. Dr. İbrahim ARSLANOĞLU

Gözden Geçirilmiş 5. Basm

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-375-464-8
Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Eğitim Felsefesi
Yayıncı Sertifika No 47518

Yazar İbrahim ARSLANOĞLU
Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık

Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
Bisac Code EDU000000

DOI 10.37609/akya.3643

Kütüphane Kimlik Kartı
Arslanoğlu, İbrahim.
Eğitim Felsefesi / İbrahim Arslanoğlu. Gözd. gçrl. 5. bs.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
256 s. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253754648

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*Bu kitabı doktora danışmanım rahmetli Hocam
Prof. Dr. H. Ali Koçer Bey'in ruhuna ithaf ediyorum.*

ÖN SÖZ

Türkiye’de yazılan Eğitim Felsefesi kitaplarında hep Batı’daki filozoflar işlenip Türk Eğitim Sisteminin gelişmesine etki eden Türk eğitim düşünürleri ders konusu yapılmıyor. Oysa bu kitapta Yusuf Has Hacı, Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Emre gibi mutasavvıflar da yer aldı. Türkiye’de sadece Batı felsefesini araştırıp Hint felsefesi ve Tasavvuf felsefesini ihmal eden araştırmacıların gerçek felsefeci olamayacaklarını düşünüyorum.

Eğitim felsefesi; eğitim tarihi, eğitim sosyolojisi, felsefe tarihi gibi alanlarla çok yakın bir ilişki içindedir. Bunun için bu alanlarda bilgi edinilmesi dersin amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunabilir. Ayrıca eğitim felsefesinde derinleşmek isteyenler için bu alanlarda bilgi edinilmesi kaçınılmaz hale gelir. Çünkü bu alt yapıya sahip olunmadan eğitimin felsefesinin yapılabilmesi mümkün değildir.

Ayrıca Büyük eğitimci İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu’nun dediği gibi dünyada büyük uygarlıklar kurmuş Türk milletinin bir eğitim düşüncesi ve bir insan yetiştirme modeli olmaması imkânsızdır. Çünkü uygarlıkların temelinde çok iyi yetişmiş kaliteli insan gücü bulunmaktadır.

Yine Türkiye’de bugüne kadar yazılan eğitim felsefesi kitaplarında, sadece filozofların düşüncelerine yer verilmekte fakat **Türkiye’nin eğitim problemleri ve çözümlerine pek değinilmemektedir**. Bu kitapta söz konusu sorunlar, **Türk Eğitim Sistemine Felsefi Yaklaşım** başlığı altında ele alınıp tartışılarak çözüm yolları gösterilmeye çalışıldı. **Bu konu kitabın sonundaki ekler kısmında yer almıştır**. Okurlara, burayı dikkatle birkaç kez okumaları ve üzerinde düşünmeleri tavsiye ederim.

Kitapta **filozoflara ait sözler** ile **okuma parçaları** ve **filozoflar geçidi**’ne yer verilmiştir. Bu kısmın hazırlanmasına yardımcı olan Prof. Dr. M. Ali Dombaycı’ya teşekkür ederim. Bunlar kitaba ayrı bir renk katmıştır. Yazar kendisi bunları araştırıp yazarken büyük bir zevk duymuştur. Bu sebeple dersi veren öğretim elemanlarına, her derse başlamadan önce, konu ile ilgili **sözleri** ve **okuma parçalarını** bir öğrenciye yüksek sesle okutmaları öneririm. Bu hem öğrenmeyi kolaylaştıracak hem de öğrencilerin bunlardan zevk alarak eğitilmelerini sağlayacaktır.

Elinizdeki kitap, yazarın 42 yıllık eğitim-öğretim deneyimi sonucu hazırlanmıştır. Fakat yine de bazı eksik ve kusurları bulunabilecektir. Bunun için başta öğretim elemanları olmak üzere okurlardan kitabı eleştiren herkese teşekkür ederim.

Kitabın, başta lisans olmak üzere yüksek lisans ve doktora yapan öğrencilere ve felsefeye meraklı her okura, faydalı olacağına inanıyorum.

Ankara -2025

Prof. Dr. İbrahim ARSLANOĞLU

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

BÖLÜM 1

EĞİTİM-FELSEFE VE EĞİTİM FELSEFESİ.....	3
Eğitim	3
Felsefe Nedir?	8
Eğitim Felsefesi	23

BÖLÜM 2

İDEALİZM VE EĞİTİM	31
Platon (MÖ 428-347).....	34
Platon'un Eğitim Görüşleri.....	37
Johann Gottlieb Fichte (1762-1814) ve Eğitim Görüşleri.....	38
George Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831).....	38
Hegel'in Eğitim Görüşleri.....	40
İdealizmin Eğitim Görüşleri	41
Platon Hakkında Sözler	42
Platon'un Eğitici Sözleri	42

BÖLÜM 3

REALİZM VE EĞİTİM GÖRÜŞLERİ.....	45
Realizmin Öncüsü Aristo (MÖ 384-322)	45
Aristo'nun Eğitim Görüşleri	47
Realizmin Eğitim Görüşleri	49

BÖLÜM 4

NATURALİZM VE EĞİTİM	53
Jean Jacques Rousseau (1712-1778)	54

BÖLÜM 5**PRAGMATİZM VE EĞİTİM 61**

John Dewey (1859-1952)..... 62

Dewey'in Eğitim Görüşleri..... 66

BÖLÜM 6**VAROLUŞÇULUK (EXİSTANSİYALİZM) VE EĞİTİM 71**

Egzistansiyalizmin Beş Kласığı 72

Varoluşçuluğun Eğitim Görüşleri 79

BÖLÜM 7**ANALİTİK FELSEFE VE EĞİTİM..... 85**

Analitik Felsefenin Eğitim Görüşleri..... 89

BÖLÜM 8**LİBERALİZM VE EĞİTİM 91**

John Locke (1632-1704) ve Eğitim Görüşleri 96

Liberalizmin Eğitim İlkeleri..... 99

BÖLÜM 9**MARXİZM VE EĞİTİM..... 103**

Karl Marx (1818-1883)..... 103

Marx'ın Eğitim Görüşleri..... 107

Marxizm Nedir? 108

BÖLÜM 10**EĞİTİM FELSEFELERİ 109**

İlericilik 109

Temel Esasçılık..... 112

Daimicilik 114

Yeniden Yapılanma ve İnşaatçılık (Reconstructionism) 116

BÖLÜM 11

TÜRK EĞİTİM DÜŞÜNCESİNİN BAŞLANGICI	121
Göktürk Yazıtları	121
Kültigin ve Bilge Kağan Anıtlarında Verilen Mesajlar	122
Tonyukuk Anıtında Verilen Mesajlar	123
Yazıtların Eğitim Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi	123

BÖLÜM 12

KARAHANLILAR DÖNEMİ TÜRK EĞİTİM DÜŞÜNCESİ	127
Yusuf Has Hacıp	127
Farabi	130
Farabi'nin Eğitim Görüşleri	132
İbn Sina (980-1037)	133

BÖLÜM 13

SELÇUKLU DÖNEMİ TÜRK EĞİTİM DÜŞÜNCESİ	137
Selçuklularda Eğitim	137
Gazali	138

BÖLÜM 14

SELÇUKLULARDA TASAVVUF FELSEFESİ VE EĞİTİMİ	145
Tasavvuf Nedir?	145
Tasavvuf Nedir?	149
Hacı Bektaş Veli	150
Mevlana Celaleddin-i Rumi	155
Yunus Emre	166

BÖLÜM 15

OSMANLI EĞİTİM DÜŞÜNCESİ	173
Osmanlı Devleti'nde Etkili Olan Kelam Okulları: Maturidilik ve Eş'arilik	178
Şeyh Bedrettin (1358-1420)	180
Osmanlı Devleti'nin Son Dönemindeki Düşünce Akımları	183

BÖLÜM 16

CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM DÜŞÜNCESİ 189

Atatürk'ün Eğitim Felsefesi 189

Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Eğitimde Yenilikler 219

FİLOZOFLAR GEÇİDİ 229

KAYNAKÇA..... 237

ÖZGEÇMİŞ 244

Felsefe bölümü olmayan bir üniversite başsız bir gövdeye benzer

Prof. Lou Marinoff

Herkes aynı düşüncede ise orada kimse düşünmüyor demektir

Mevlana

Hükümdar bile olsanın herkesin sizinle aynı düşüncede olmasını beklemeyin

Batıhun hükümdarı Atilla

Bir düşünce ne kadar bizimkine benzemiyorsa bizimkini o kadar tamamlar. Bu yüzden en büyük dostlarımız bizim gibi düşünmeyenlerdir.

Cemil Meriç

KAYNAKÇA

- Ablay, M. Necati. "Mevlana ve Goethe Panteizmin iki Büyük Temsilcisi", I. Milletlerarası Mevlana Kongresi Tebliğleri, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1988, 147-158.
- Ahmet Eflaki. Ariflerin Menkıbeleri I, Çev: Tahsin Yazıcı, İstanbul, MEB: Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi Yayını, 1995.
- Ahmet Eflaki. Ariflerin Menkıbeleri II, Çev: Tahsin Yazıcı, İstanbul, MEB: Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi Yayını, 1995.
- Ahmet Yesevi. Divan-ı Hikmet Seçmeler, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1000 Temel Eser, 1991.
- Ak, Ahmet. Maturidi kaynaklarında Maturidi ve Maturudilik, Doktora Tezi, Ankara, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Akarsu, Bedia. "Atatürk ve Kültür", Türk Dili, 9.79, 40 (336), 129-133.
- Akdemir, Ferhat. " Pragmatizm", Eğitim Felsefesi, İstanbul, Lisans Yayıncılık, 2012.
- Aktan, Gündüz. "İdeoloji, Teoloji ve Devlet", Radikal Gazetesi, 12.11.2004.
- Akyüz, Hüseyin, Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma, İstanbul, MEB 1991.
- Akyüz, Yahya. Türk Eğitim Tarihi, Ankara, PEGEM Yayını, 2010.
- Alkan, Cevat. Eğitim Felsefesi, Bursa, Uludağ Üniversitesi Yayını, 1985.
- Anıl, Y. Şakir. Osmanlı döneminde İki Dava: Bedrettin ve Mithat Paşa Davaları, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995.
- Arıbaş, Selahattin, Koçer, Mehmet. Türk Eğitim Tarihi, İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2008.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Türk Toplumunun Sosyal-Kültürel Bütünleşmesi" (Doktora Tezi), Konya, S.B.E.
- Arslanoğlu, İbrahim. Türk Eğitim Sistemi, Ankara, 1997.
- Arslanoğlu, İbrahim. Kastamonu Öğretmen Okulları (1884-1977), İstanbul, MEB Yayınları, 1998.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Atatürk ve Kültür", G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1991.7 (2), 1-12.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Kutadgu Bilig'de Eğitim, Bilim ve Akıl", Yeni Forum Dergisi, 1996, 17 (331), 43-48.
- "Türk Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu", Kastamonu Eğitim Dergisi 3, 98, 5, 63-78.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Türk Eğitim Sisteminin Sistemsizliği", Yeni Forum Dergisi, 98, 19 (337), 43-52.
- Arslanoğlu, İbrahim. Prof. Turhan ve Türkiye'nin Eğitim Problemleri", Yeni Forum Dergisi, 97, 18 (332), 42-44.
- Arslanoğlu, İbrahim. Türk Eğitim Sistemi, Ankara, 1997.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Mevlana'da Aşk ve İnsan Felsefesi, G.Ü.Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 2000/16:175-196.
- Arslanoğlu, İbrahim. "Şeyh Bedrettin", Bilim ve Ütopya Dergisi, 8, 2007, 158, 41-45.
- Arslanoğlu, İbrahim. Genel Sosyoloji, Ankara, Gazi Kitabevi Tic. Ltd, Şti., 2012
- Aslantürk, Zeki. Sosyolojiye Giriş, Bolu, 1992.

- Aster, E.Von. Felsefe Tarihi, Ders Notları (Çoğaltma), Ankara, A.Ü.DTCF., Felsefe Bölümü, 1971.
- Atay, Hüseyin vd. İslam Gerçeği, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1995.
- Aydoğan, Metin. Türkiye Üzerine Notlar, İzmir, Umay Yayınları, 2006.
- Aytaç, Kemal. Avrupa Eğitim tarihi, Ankara, A.Ü.DTCF. Yayını, 1980.
- Aytaç, Kemal. Çağdaş Eğitim Akımları, Ankara, A.Ü.DTCF. Yayını, 1981.
- Aytaç, Kemal. Politeknik Eğitim Reformları, Ankara, A.Ü. DTCF Yayını, 1979.
- Ayyılmaz, Cengiz, Sertkaya, O. Fikri. Battulga Tsendyin Moğolistan'daki Türk Anıtları Projesi Albümü, Ankara, 2001.
- Baltacıoğlu, İ. Hakkı. "Dil Kültürü Nedir ne Değildir?"; Bilgi Dergisi, Sayı:208, 1964.
- Baltacıoğlu, İ. Hakkı. Türk'e Doğru, Ankara, Türkiye İşbankası Kültür Yayını, 1972.
- Başar, Erdoğan. Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri, İstanbul: M.E.B Yayınları, 2004.
- Başaran, İ. Ethem. Türkiye Eğitim Sistemi, 1994.
- Batuhan, Hüseyin. "Önsöz", Anlam Kavramı Üzerine Bir Deneme. Ankara, A.Ü. DTCF Yayını, 1970.
- Baysal, Bahattin. " Pisa-2009 Sınav Sonuçları, Türkiye: Sondan Üçüncülük", Cumhuriyet Gazetesi B.T.Eki, 14.1.2011.
- Bilhan, Saffet. Eğitim Felsefesi, Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, 1991.
- Bilhan, Saffet Ortaasya Bilgin Türk Hükümdar Devletinde Eğitim-Bilim-Sanat, Ankara, Diyanet Vakfı, 1988.
- Binbaşioğlu, Cavit. Türk Eğitimi Düşüncesi Tarihi, Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.
- Birand, Kamuran. İlk Çağ Felsefe Tarihi, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayını, 1987.
- Bolay, S. Hayri. Felsefeye Giriş, Ankara, Akçağ Yayınları, 2004).
- Boratav, Korkut. Türkiye İktisat Tarihi, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, 2006.
- Braudel, Fernand. Uygarlıkların Grameri, Çev. M.Ali Kılıçbay, Ankara, İmge Yayınevi, 2006.
- Büyükdüvenci, Sabri. Eğitim Felsefesi, Ankara, 1987.
- Büyükkaragöz, Savaş, Çivi, Cuma. Genel Öğretim Metodları, Konya, 1994.
- Caferoğlu, Ahmet. Türk Dili Tarihi II, İstanbul, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, 1974.
- Can, Şefik. Mesnevi Hikâyeleri, İstanbul, Ötüken yayınları, 2003.
- Cevizci, Ahmet. Felsefeye Giriş, Ankara, Nobel yayın Dağıtım, 2010.
- Cevizci, Ahmet. Felsefe Sözlüğü, Ankara, Ekin Yayınları, 1996.
- Cicioğlu, Hasan (1982), Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim, Ankara: A.Ü. D.T.C.F. Yayınları.
- Cobb, D. J. Doğu ve Batı Kültür Varlıklarının Değerlendirilmesinde Öğretimin Rolü, Çev: Fatma Varış, Ankara, UNESCO Türkiye Milli Komitesi Yayını, 1963.
- Coşkun, Alev. "Harbiye Yıllarında Atılan Temel", Cumhuriyet Gazetesi, 12.11.2005:9.
- Cumhuriyet Gazetesi, " Freedom House Basın Özgürlüğü Haritası", 20.5.2011.
- Cumhuriyet Gazetesi, " Çıldırma Az Kaldı", 23.7.2012.
- Çağatay, Tahir. Günün Sosyolojisine Giriş, Ankara, A.Ü. DTCF. Yayını, 1968.
- Çağatay, Tahir. Kapitalist İktisadi Nizam ve Bugünkü Durumu, İstanbul, Ötüken yayınevi, 1975.
- Çam, Esat. Siyaset Bilimine Giriş, İstanbul, Der yayınları, 1995.
- Çetin, Enis. " Cari Açık İle Matematik-Fen Eğitim Arasındaki İlişki, Cumhuriyet Gazetesi, B.T. Eki, 18.3.2011.

- Çetiner, Mustafa. “Yumarta Hesabı Doğru mu?”, C.B.T. Eki, 7.1.2011.
- Çetiner, Mustafa. Rudolph Nissen’in Düşündürdükleri, C.B.T. Eki, 11.2.2011.
- Çilingir, Lokman. Niçin Felsefe?, Ankara, Elis Yayınları, 2003.
- Çubukçu, İ. Agah. Türk-İslam Kültürü Üzerine Araştırmalar ve Görüşler, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayını, 1987.
- Danişmend, İ. Hami. Türk Irkı Niçin Müsmüna Olmuştur? Konya, 1978.
- Demir, Hasan. “Kapitalizmle Mücadele Atatürk’ün Hayatına Mal olmuştur”, Yeniçağ Gazetesi, 16.11.2011
- Demirel, Süleyman ile Görüşme. “Müdahaleler İçeriden Kaynaklı”, Görüşen: Hikmet Çetinkaya, Oral Çalışlar, 4.2.2006.
- Dikbaş, Yılmaz. Satılık Vatan, İstanbul, Asya Şafak yayınları, 2005.
- Dilaçar, Agop. Kutadgu Bilig incelemesi, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını, 1995.
- Doğan, İsmail. Eğitim Sosyolojisi, Ankara, PEGEM Yayınları, 2011.
- Dölen, Emre. Türkiye Üniversite Tarihi 5: Özerk Üniversite Dönemi 1946-1982, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayını, 2010.
- Dranaz, Faik. Felsefe Kılavuzu, İstanbul, 1972.
- Eflatun. Devlet, Çeviren: E. Eyüboğlu, M. Ali Cımsız, İstanbul, 1962.
- Eğri, Osman. “Bektaşilikte Tasavvufi Eğitim”, G.Ü. Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 99/10, 173-196.
- Eliot, T.S. Kültür Üzerine Düşünceler, Çev: S. Kantarcıoğlu, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayını, 1981.
- Enginün, İnci. “Romancılarımız ve Mevlana”, Konya II. Milli Mevlana Kongresi Tebliğleri, 1987, 27-36.
- Erdentuğ, Nermin. “Kişiliğin Oluşması ve Türk Kimliği”, Milli Kültür, 3 (2), 7.81, 8.
- Ergin, Muharrem. Orhun Abideleri, İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 2000.
- Ergün, Mustafa. Atatürk Devri Türk Eğitimi, Ankara, A.Ü. DTCF Yayını, 1982.
- Ergün, Mustafa. Eğitim Felsefesi, Ankara, Ocak Yayınları, 1999.
- Ergün, Mustafa. II. Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri, Ankara, Ocak Yayınları, 1996.
- Eröz, Mehmet. Milli Kültürümüz ve Meselelerimiz, İstanbul, Doğu Yayınları, 1983.
- Eröz, Mehmet. Türkiye’de Alevilik ve Bektaşilik, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayını, 1990.
- Erkal, Mustafa. Sosyoloji, İstanbul, Filiz Yayınları, 1987.
- Feyzioğlu, Turhan. “Atatürk ve Fikir hayatı”, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II, Ankara, YÖK Yayını 1986, 171.
- Fiğlalı, E. Ruhi. Türkiye’de Alevilik ve Bektaşilik, Konya Selçuk Yayınları, 1996.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri. Karl Marx ve Sistemi, İstanbul, Ötüken Yayınevi, 1975.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri. Sosyalizm I, İstanbul, Türk Kültürü Yayını, 1976.
- Fırat Atilla. “Anadolu Aleviliği, Hacı Bektaş Veli Düşüncesi ve Türk Yaşamına Etkileri”, G.Ü. I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyum Bildirileri, Ankara, 1999, 129-134.
- Fidan, Nurettin, Erden, Münire. Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, ?.
- Fişek, Kurtkan. “RP’deki “U” Dönüşünün Özeti: Karl Mark Haklıydı, Hürriyet Gazetesi, 2.11.1997
- Foulquie, Paul. Varoluş Felsefesi (Egzistansiyalizm), Çev. Nurettin Topçu, İstanbul, Hareket, 1967.

- Freyer, Hans. İctimai Nazariyeler Tarihi, Çev: Tahir Çağatay, A.Ü. DTCF Yayını, 1968.
- Fromm, Erich. Sevme Sanatı, Çev: Işitan Gündüz, İstanbul, Say Yayınları, 1998.
- Garaudy Roger. İslam'ın Va'dettikleri, Çev. İstanbul, Pınar Yayınları, 1983.
- Göçgün, Önder." Hacı Bektaş Veli ve insan İmajı", Ankara, G.Ü. I. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyum Bildirileri, 1999, 143-154.
- Gökberk, Macit. Felsefe Tarihi, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayını, 1990.
- Göze, Ayfer. Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2000.
- Grunberg. Teo. Anlam Kavramı Üzerine Bir Deneme. Ankara, A.Ü. DTCF. Yayını, 1970.
- Guttek, Gerald. L. Eğitime Felsefi ve İdeolojik yaklaşımlar, Çev. Nesrin Kale, Ankara, Ütopya, 2001.
- Güçlü, Abbas. "Amerikalı Gözüyle Türk Eğitimi", Milliyet Gazetesi, 22.1.2002.
- Gülşan, Hasan. Pir Hacı Bektaş Veli ve Alevi-Bektaşiliğin Esasları, İstanbul, 1975.
- Güngör, Erol. İslam Tasavvufunun Meseleleri, İstanbul, Ötüken Yayınları, 1982.
- Güngör, Erol. Dünden Bugünden, Ankara, Mayaş yayınları, 1984.
- Güngör, Erol. Tarihte Türkler, İstanbul, Ötüken Yayınevi, 1994.
- Güvenç. Bozkurt." Felsefi Antropoloji ve Kültürel Antropoloji, Benzerlikler, Ayrımlar, Eğitimler",
- Yüzyılımızda insan Felsefesi, Ankara, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, 1997, 191-200.
- Hatipoğlu, M.Tahir (2000). Türkiye Üniversite Tarihi, Ankara: Selvi Yayınevi.
- Hızır, Nusret. Felsefe Yazıları, İstanbul, Çağdaş, 1976.
- İlhan, Atilla. " Batı Kültürünü Savunmak İlericilik Sayılmıştır", Tercüman Gazetesi, 22.7.1984.
- İnan, Afet." Yusuf Has Hacib ve Eseri Kutadgu Bilig Üzerine Notlar", Türk Kültürü Dergisi, 1970, 98, 112-126.
- İnan, Afet Atatürk'ten Yazdıklarım, Ankara, MEB. Yayını, 1971.
- Jaspers, Kari. Felsefeye Giriş, Çev. Mehmet Akalın, İstanbul, Hareket Yayınları, 1971.
- Kabadayı, Talip. " Naturalizm", Eğitim Felsefesi, İstanbul, Lisans Yayıncılık, 2012.
- Kabaklı, Ahmet. Yunus Emre, İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı, 1983.
- Kafesoğlu, İbrahim. Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri, İstanbul, 1970.
- Kafesoğlu, İbrahim. Kutadgu Bilig ve Kültür Tarihimizdeki Yeri, İstanbul, Kültür Bakanlığı Yayını, 1980.
- Kafesoğlu, İbrahim. Türk Milli Kültürü, İstanbul, 1984.
- Kaplan, Mehmet. Kültür ve Dil, İstanbul, Dergah Yayınları, 1982.
- Karagöz, İsmail. Ayet ve Hadislerin Işığında Sevgi ve Dostluk, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2002.
- Karayazı, Hüseyin. Milliyet Sanat Dergisi, Sayı: 180, 1976, s.25.
- Kaynardağ, Arslan. "Takiyetin Mengüçoğlu'nun Düşünce Dünyasında Eğitim Kavramı ve Eğitim Sorunları", Yüzyılımızda İnsan Felsefesi, Ankara, Türkiye Felsefe Kurumu Yayını, 1997.
- Keklik. Nihat. Felsefe, İstanbul, Çağrı Yayınları, 1978.
- Kısa kürek, M. Ali. Üniversitelerimizde Yenileşme, Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını. 1976.
- Kısakürek, N. Fazıl. Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu, İstanbul, Büyük Doğu Yayını, 1982.
- Kızılçelik, Sezgin. Sosyoloji Teorileri I, Konya, Yunus Emre Yayıncılık, 1994.
- Kızılçelik, Sezgin Sosyoloji Teorileri II, Konya, Yunus Emre Yayıncılık, 1994.

- Koç, Emel." Platon ve Yunus Emre Düşüncesinde Sevgi ve Aşk", Felsefe Dünyası Dergisi, 2000/2, 32.
- Koçer, H. Ali. Eğitim Tarihi, Ankara, A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1980.
- Kongar, Emre. Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayınları, 1985.
- Kotil, Selim. "Yamyam Ekonomisi", Yenimesaj Gazetesi, 10.6.2012.
- Köse, A. Eş'ari'nin Makalat'ında Şii Grupların Sınıflandırılması ve Önemli Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Kuban, Doğan, Üniversite Sorunu, C.B.T. Eki, 27.8.2010.
- Kumeyr, Y. İslam Felsefesinin Kaynakları, İstanbul, Hareket Yayınları, 1976.
- Kutlu, Sönmez. İmam Maturidi ve Maturidilik, Ankara, 2003.
- Küyel, Mübahat. Felsefeye Başlangıç, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 1977.
- Lewis, Bernard. Modern Türkiye'nin Doğuşu, Çev: Metin Kırıatlı, Ankara, T.T.K. Yayını, 1984.
- Magill, Frank. Egzistansiyalist Felsefenin Beş Klasiği, Çev. Vahap Mutal, İstanbul, Hareket Yayınları, 1971.
- Manisalı, Erol. "Şimdi Darbe Zamanı", Cumhuriyet Gazetesi, 10.8.2007:11
- Marinoff, Lou. Felsefe Terapisi, Çev: Erhan Sökmen, İstanbul, Gendaş AŞ Yayını, 2004.
- Mayer, Frederick. Yirminci Asırda Felsefe, Çev. Vahap Mutal, İstanbul, Hareket, 1974.
- Mevlana Celeleddin. Fihi Ma Fih, Çev: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul, 1959.
- Mevlana Celeleddin. Mektuplar, Çev. Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul, 1963.
- Mevlana Celeleddin Mesnevi ve Şerhi. Şerheden: Abdülbaki Gölpınarlı, 1 -VI, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayını, 1989.
- Mevlana Celeleddin Rubailer, Hazırlayan: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul, 1964.
- Mevlana Celeleddin Mecalis-i Seb'a (Yedi Meclis), Hazırlayan Abdülbaki Gölpınarlı, Konya, Turizm Derneği Yayını, 1965.
- MEB Erkek Teknik öğretim Genel Müdürlüğü. Endüstriyel ve Teknik Öğretim Okullarının 1996-1997 Öğretim Yılı Bilgi Dokümanı, Ankara, MEB Yayını, 1996.
- MEB, Cumhuriyet Döneminde Türk Milli Eğitim Sistemindeki Gelişmeler, Ankara: MEBStrateji Geliştirme Başkanlığı Yayını, 2010.
- Mominov, Kasım. " Realizm", Eğitim Felsefesi, İstanbul, Lisans Yayıncılık, 2012.
- Noyan, Bedri. "Türk'te Tasavvuf ve Bektaşilikte insan Hakları", Ankara, G.Ü. Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 98/5, 53-58.
- Ocak, A. Yaşar. Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler, İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları, 1998.
- Okudan, İskender. Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, Ankara: Türk Ocakları Yayını, 2006.
- Ortaylı, İlber. "AB'nin 20 yıl Sanrası Belli Değil", Yiniçağ Gazetesi, 4.6.2006.
- Oskay, Unsal, Bozdoğan, Erdoğan. Sosyal ve Kültürel Düşünceleri İle Atatürk, 1962.
- Öymen, M. Raşit. Alman Filozofisi, İstanbul, İstanbul, 1972.
- Özakman, Turgut (2007), "H. Ali Yücel'i Anarken", Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Dil Kültür Eğitim, Gazi Üniversitesi Yayını, s.387-393.
- Özbaydar, Sabri ve Diğerleri. Psikoloji, İstanbul, MEB 1976.
- Özdemir, Talip (2007), "Köy Enstitüleri Gerçeği", Eğitimde Reform ve Finans Sorunları Sempozyum Bildirileri, Isparta: S.D.Ü. Köy Enstitüleri Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, s.37-50.

- Özgen, M. Kasım. "Felsefe ve Eğitim Felsefesine Giriş", Eğitim Felsefesi, İstanbul, Lisans Yayıncılık, 2012.
- Özkaya, Orhan. "Toprak Satışına Devam", Cumhuriyet Gazetesi, 6.2.2004:2.
- Öztuna, Yılmaz. Büyük Türkiye Tarihi, Cilt II, İstanbul, Ötüken Yayınevi, 1977.
- Pala, İskender. "Bilgeler Arasında", Zaman Gazetesi, 13.3.2012.
- Peale, N. Vincent. Olumlu Yaşamın Gücü, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2000.
- Pekin, Hüseyin. Batı Rüzgarı Doğu Rüzgarı Anılar, Ankara, Selvi Yayınları, 2003.
- Polat, Turgay. "Harvard'da Konuşmak", Akşam Gazetesi, 5.4.2012.
- Popper, Karl L. Daha İyi Bir Dünya Arayışı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2010.
- Randall, J. Herman. Buchler, Justus. Felsefeye Giriş, Çev. Ahmet Arslan, İzmir, E.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi Yayını, 1982.
- Russel, Bertrand. Dünyamızın Sorunları, Çev. Sebahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol, İstanbul, Çan Yayınları, 1963.
- Sağ, Vahap. "Bertrand Russel ve Eğitim Görüşleri", Prof. Dr. Eyüp Kemerlioğlu'na Armağan, Sivas, C.Ü. Eğitim Fakültesi, 2000.
- Samdan, Zoya. Kül-Tigin: Orhun-Yenisay Yazıtları 6-7. Yüzyıl, Ankara, Türk Kültür ve Sanatları Ortam Yönetimi Yayınları, 2003.
- Sanay Eyüp. Genel Sosyoloji Dersleri, Ankara, G.Ü. Basın-Yayın Yüksekokulu, 1991).
- Sander, Oral. Siyasi Tarih, Ankara, İmge Kitabevi, 1998.
- Sarıçam, İbrahim. Hz. Peygamber'in Çağımıza Mesajları, Ankara, Diyanet Vakfı Yayını, 2000.
- Sayılı, Aydın. "Orta Çağ İslam Dünyasında İlim", Ders Notları (Basılmamış), A.Ü.DTCF., Felsefe Bölümü, 1970.
- Sayılı, Aydın. "Yayına Başlarken", Erdem Dergisi, 1.85, 1 (1), 1-5.
- Sinanoglu, Oktay İle Söyleşi. "Türk Aynıstayını", Söyleşen: Emine Çaykara, İstanbul, T. İşbankası Yayınları, 2001.
- Soykan, Ö.Naci. "Hegel Sisteminde Tarih Felsefesi". Prof. Dr. Necati Öner Armağanı, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 12, 1999.
- Sönmez, Mustafa. "Para-Meta-Para", Cumhuriyet Gazetesi, 25.5.2012.
- Sönmez, Veysel. Eğitim Felsefesi, Ankara, Şafak, 1994.
- Sümer, Ali. Hacı Bektaş Veli'nin Bilimsel Yönleri, Ankara, 1975.
- Tan, Ahmet. "Komşuda Pişen Bize de Düşen Özgürlük" Cumhuriyet Gazetesi, 18.5.2012.
- Tarakçı, Nejat. "Stratejik kuruluşlar Özelleştirilmemeli", Cumhuriyet Strateji Eki, 20.8.2007:14.
- Taşcıoğlu, Ö. Lütfi. ABD'nin Küreselleştirme Politikaları, Orta Doğu'da Türkiye'ye Bıçılan Rol, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2009.
- Tekeli, Sevim. Osmanlılarda İlim (Yayımlanmamış Ders Notları), Ankara, A.Ü.D.T.C.F. Felsefe Bölümü, 1972.
- Tekin, Halil. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Ankara, 1982.
- Tekin, Talat. Orhun Yazıtları, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayını, 1988.
- Tercüman Gazetesi. Ansiklopedik İslam Lügati, İstanbul, Tercüman Yayınları, 1982.
- Tercüman Gazetesi. Mezhepler ve Tarikatlar Ansiklopedisi, İstanbul, Tercüman Aile ve Kültür Kitaplığı Yayınları, 1987.
- Timur, Taner (2004), Türkiye Nasıl Küreselleşti? Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Timuroğlu, Vecihi. "Yunus Emre Üzerine Bir Deneme", Cumhuriyet Kitap Eki, Sayı: 779, 20.1.2005, 4-5.

- Timurtaş, F. Kadri. Yunus Emre Divanı, İstanbul, Tercüman 1001 Temel Eser, 1972.
- Tolan, Barlas. Toplum Bilimlerine Giriş, Ankara, Gazi Üniversitesi, 1985.
- Topçu. Nurettin. Felsefe, İstanbul, İnkılap ve Aka, 1982.
- Tozlu, Necmettin. Eğitim Felsefesi, İstanbul, MEB Bilim ve Kültür Eserleri, 1997.
- Törüner, Yaman. “Korkaklar”, Milliyet Gazetesi, 23.7.2012.
- Turgut, İhsan. Eğitim Üzerine Felsefi bir Deneme, izmir, 1991.
- Turhan, Mümtaz. Garplılaştırmanın Neresindeyiz?, İstanbul, Yağmur Yayınevi, 1980.
- Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Vakfı. Türk kültürü ve Hacı Bektaş Veli, Ankara, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Vakfı Yayınları, 1988.
- Türkdoğan, H. İbrahim. “Avam İle Entelektüel”, Cumhuriyet Gazetesi, 23.4.2012.
- Uras, Güngör. “Gelir Dağılımını Nasıl Düzelteceğiz?” Milliyet Gazetesi, 23.12.2011.
- Ülken, H. Ziya. Eğitim Felsefesi, A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1967.
- Ülken, H. Ziya. İslam Felsefesi, Ankara, Selçuk Yayınları, 1967.
- Varış Fatma. Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, 1985.
- Varış Fatma. Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”, Ankara, A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1978.
- Varış Fatma. “Eğitim Yoluyla Atatürkçü Çizgide Milli Bütünleşme, MEB Dergisi, 82, 57 (4-5-6), 27-28.
- Villalta, J. Blanco. Atatürk, Çev: Fatih Özsu, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1982.
- Weber, Alfred. Felsefe Tarihi. Çev: H. Vehbi Eralp, İstanbul, Sosyal Yayınları 1991.
- Yakıt, İsmail. “İskilipli Atıf Şapkadan Dolayı mı Asıldı? Yoksa...”, S.D.Ü. Uluslar arası Türkiye Cumhuriyeti Sempozyumu, Isparta, S.D.Ü. Yayı, 2008, 757-763.
- Yarkin, Münir. Büyük Filozoflar, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1969.
- Yeniterzi, Emine. Mevlana Celalettin Rumi, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Yıldırım, Cemal. Eğitim Felsefesi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını, 1988.
- Yıldırım Mustafa. Sivil Örumceğin Ağında, Ankara, Ulus Dağı Yayınları, 20006.
- Yılmaz, Erdoğan. “Siz Okuyor musunuz?”, Cumhuriyet Gazetesi, C.B.T. Eki, 20.5.2011.
- Yılmaz. Hacı. “Ahmet Sırrı Dedeababanın Bektaşî Tarikatı”, Ankara, G.Ü. Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 99/10, 27-39.
- Yurttagül, Ali. “AB’nin Ana Sütununda Çatlak”, Cumhuriyet Gazetesi, 1.6.2012.
- Yusuf Has Hacıp. Kutadgu Bilig II, Çev: Reşit Rahmeti Arat, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayını, 1974.
- Yüzak, Özlem. “Türkiye’de Bilim Kadını Olmak”, Cumhuriyet Gazetesi, 28.5.2012.
- Zelyut, Rıza. Hacı Bektaş Veli, İstanbul, Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik AŞ Yayını, 1990.
- Ziya Gökalp. Hars ve Medeniyet, Ankara, 1972.